

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/21-10392-010
Otsuse kuupäev	6. dets 2021
Komisjoni koosseis	Esimees Mihkel Kivisalu
Tarbija	
Kaupleja	Eesti Langevarjukeskus OÜ, 14885212
Tarbija nõue	üleantu tagastamine
Asja läbivaatamise aeg	14. nov 2021

Resolutsioon:

1. Jätta tarbija avaldus rahuldamata.
2. Komisjoni otsus täidetakse 30 päeva jooksul, arvates selle Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast.

Kui vaidlevad pooled ei nõustu komisjoni otsusega, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Asjaolud:

Tarbija avaldab, et lepingu sõlmimisel teda ei teavitatud, et teoriakoolituse järel tuleb hiljemalt 2 kuu jooksul läbida praktiline koolitus ehk hüpe.

Tarbija ja Kaupleja sõlmisid teenuse osutamise lepingu 21.05.2021. Kaupleja kohustus osutama tarbijale langevarjuhüppe teoriakoolituse, varustuse rendi, hüppe ja aastamaksu ja Tarbija kohustus tasuma 150 eurot. Tarbija on 150 eurot tasunud 21.05.2021

12. - 13.06.2021 toimus langevarjuhüppe teoriakoolitus, kuid muid teenuseid ei ole Tarbija saanud ja talle keeldutakse praktilist teenust osutamast põhjusel, et teoriakoolitusest on möödunud enam kui 2 kuud.

Tarbija selgitas täiendavalt menetluse käigus, et "Sooviks ikkagi olukorra osas natuke täpsustust. "Kaupleja vastuse kohaselt olete saanud teoriakoolituse ja vastava teabe, mille kohaselt tuleb pärast teoriakoolituse läbimist läbida kahe kuu jooksul langevarjuhüppe" Aga minu kogu probleem tulenebki sellest, et neil jäi see asi koolitusel mainimata. Ma ei arva, et nad tegid seda pahatahtlikult kooituse alguses jagelesid nad ühe hilineja taga ajamisega ja võibolla see ajas pea sassi, ma tõesti ei tea, mis see põhjus oli aga sellest kindlasti koolituselt ei räägitud. "

Koolitusülemana olen veendunud, et koolitaja sellest rääkis "

" Hiljem otsustati kursusel osalejatega, et mõni veel ei kuulnud. See oleneb ju kuidas küsimus on esitatud, kes on küsija jne. Olen üsna veendunud, et kui mina oleks teiste poole pöördunud ja seda kinnitust küsinud, siis oleks nii mõnigi väitnud, et ahjaa... oli jah. " "Nendes punktides räägib härra Haug puhtalt oma arvamusest, millel pole olukorra faktidega midagi pistmist."

Tarbija nõudeks on ülantu tagastamine summas 150 eurot.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja esitas järgneva seisukoha; "Selgitaks kõigepealt miks neid kursuseid tihti ei toimu. Tegu on Kaitseliidu ja Kaitseväe liikmete poolt tellitud erikursusega, hõlmbab siis dessantvarjuga hüppamist, mis vajab teistsugust lähenemist kui tavapärane sportlangevarjuga hüppamine. Koolitusreegild on aga kõikidele ühised ja kui isik väidab, et ta ei kuulnud koolitusel mingit informatsiooni, siis seda enam kinnitab see asjaolu, et paika on pandud teatud tähtajad mille jooksul tuleb teatud tegevused teha.

Koolitusülemana olen veendunud, et koolitaja sellest rääkis ja seda kinnitab ju ka kaebaja oma algse kirja lisas oleva vestluse kuvatõmmisega.

Hiljem otsustati kursusel osalejatega, et mõni veel ei kuulnud. See oleneb ju kuidas küsimus on esitatud, kes on küsija jne. Olen üsna veendunud, et kui mina oleks teiste poole pöördunud ja seda kinnitust küsinud, siis oleks nii mõnigi väitnud, et ahjaa... oli jah.

Antud reeglit kinnitab ka Eesti langevarjunduse eeskiri, mis on leitav Eesti Lennusporti föderatsiooni kodulehel (https://www.lennusport.org/file/langevari_langevarjueeskiri.pdf)

§ 39. Koolitusprogramm ja -protsess - (5) Langevarjur-õpilane peab koolitusprogrammi esimesele langevarjuhüppele eelneva osa uuesti läbima ja eksami uuesti sooritama, kui ta ei ole sooritanud oma esimest langevarjuhüpet 2 kuu jooksul pärast viimast eksamit või kui tema viimasest langevarjuhüppest on möödunud rohkem kui 6 kuud.

Viimane versioon langevarjueeskirjast on kinnitatud 2011 aastal! Alates 2015 muutus lennutegevuse nõuded ja iga langevarjklubi pidi lisaks üldeeskirjadele kehtestama ka oma klubi sisese käsiraamatu, kus on võimalik leida samuti sama info.

Seega võime kinnitada ja toetuda viidatud allikatele, et see pole meil lihtsalt viimasel ajal välja mõeldud reegel kellegi piiramiseks. Koolitusel räägib instruktor langevarjuhüppe toimumise osa läbi ja see 2 kuu reegel korratakse ka kogu aeg üle juba aegade algusest alates kui Sõjaväe Langevarjklubi tegevust alustas. Antud reegel on väga tihedalt seotud inimeste ohutusega ja selles osas me kompromisse ei tee.

Kaebaja nõustub ju oma vestlustes mitmeid kordi, et tema enda süül ja valede prioriteetide tõttu ta ei jõudnud hüppama ettenähtud ajal. Sellest tulenevalt ei leia, et oleksime teenuse pakkujana midagi valesti teinud või kedagi info osas teadmatuses hoidnud. Lisaks on kaebaja kinnitanud, et on teadlik rahade mitte tagastamisest.

Kõike eelnevat arvestades leiame, et klient on ise teinud kõik selleks, et hüppama mitte jõuda ja võtnud sellega seoses ise vastu need otsused."

Komisjoni põhjendus:

Tarbijakaitseaduse § 51 järgi lahendatakse vaidlus poolte kirjalikult esitatud ning sekretariaadi kogutud teabe ja tõendite alusel. Menetluses kogutud tõendite ja ütluste põhjal leiab komisjon, et tarbija avaldus ei kuulu rahuldamisele.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. VÕS § 619 järgi kohustub käsundisaaja (langevarjuteenuse osutaja) vastavalt lepingule osutama käsundiandjale (tarbija) teenuseid, käsundiandja aga maksma selle eest tasu.

Poolte vahel on vaidlus selle üle, kas Tarbijat teavitati piisavalt reeglist, mille kohaselt peab viimane sooritama hüppe 2 kuu jooksul pärast vastava koolituse läbimist. Kui hüpet ei tehta, siis tuleb läbida koolitus uuesti.

Asjas esitatud materjalide kohaselt tasus Tarbija võimaluse eest sooritada Kaupleja korraldatud langevarjuhüpe ning osales kaupleja koolitusel. Seega oli pooltel kokkulepe, mille kohaselt Tarbija kohustus Kauplejale langevarjukoolituse ja langevarjuhüppe korraldamise eest tasu maksta ning Kaupleja kohustus osutama Tarbijale vastavaid teenuseid. Sellist kokkulepet saab Komisjoni arvates pidada käsunduslepinguks VÕS § 619 mõttes, mille kohaselt kohustub üks isik (käsundisaaja) vastavalt lepingule osutama teisele isikule (käsundiandja) teenuseid (täitma käsundi), käsundiandja aga maksma talle selle eest tasu, kui selles on kokku lepitud.

Käsunduslepingu korral peab käsundisaaja tegutsema käsundi täitmisel VÕS § 620 lg 1 järgi käsundiandjale lojaalselt ja käsundi laadist tuleneva vajaliku hoolsusega. Käsundisaaja peab täitma käsundi VÕS § 620 lg 2 järgi vastavalt oma teadmistele ja võimetele käsundiandja jaoks parima kasuga ning ära hoidma kahju tekkimise käsundiandja varale, sh peab majandus- või kutsetegevuses tegutsev käsundisaaja lisaks sellele toimima üldiselt tunnustatud kutseoskuste tasemel. Seega lasub käsundisaajal seadusest tulenevalt hoolsuskohustus, mis tähendab mh seda, et käsundisaaja peab tegema kõik endast oleneva käsundiandja huvides parima võimaliku tulemuse -saavutamiseks ja käsundiandjal kahju tekkimise ärahoidmiseks. Kuigi VÕS § 620 lg 2 esimese lause järgi peab käsundisaaja otsesõnu ära hoidma kahju tekkimise üksnes käsundiandja varale, võib käsunduslepingu olemust ja sisu arvestades tuleneda viidatud sättest koosmõjus VÕS § 2 lg-ga 2 ka käsundisaaja kohustus hoida ära käsundiandja muude õigushüvede, sh elu ja tervise kahjustamine. Seega võib käsunduslepingust tuleneda kõrvalkohustusena mh käsundisaaja kohustus kaitsta käsundiandja elu ja tervist.

Lähtudes ülaltoodust kujutab langevarjuhüpe endast ohtu isiku tervisele, mistõttu on Kaupleja kohustus kaitsta Tarbijat tervist. Kaupleja saab seda teha läbi koolituste, mille käigus õpitakse vastavad tehnikad ja omandatakse vajalikud teadmised hüppeks.

Ülalmärgitu kehtib ka siis, kui käsunduslepingu sisuks on langevarjuhüppe korraldamine tasu eest. Lisaks on Eesti Lennuspordi Föderatsioon töötanud välja langevarjunduseeskirja, mis sisaldab langevarjuhüppe korraldamisele esitatavaid nõudeid. Kuigi selles sisalduvad tingimused ei ole käsitatavad üldkehtivate õigusnormidena, ei ole Komisjoni arvates välistatud, et nimetatud langevarjunduseeskirjas sisalduvad tingimused on käsitatavad langevarjuhüppe korraldaja ja langevarjuhüppe sooritaja lepingu tüüptingimustena VÕS § 35 lg 1 mõttes, mis võivad olla VÕS § 37 lg 1 teise lause järgi muutunud lepingu osaks, kui lepingu sõlmimise viisist tulenevalt võis nende olemasolu eeldada ja teisel lepingupoolel oli võimalus nende sisust teada saada. Kui langevarjunduseeskirja tingimused ei ole saanud poolte lepingu osaks, on langevarjunduseeskirja tingimused olulised, hindamaks, kas langevarjuhüppe korraldaja täitis käsundi vajaliku hoolsusega VÕS § 620 lg 1 mõttes ning kas tema tegevus vastas langevarjunduse alal üldiselt tunnustatud kutseoskuste tasemele VÕS § 620 lg 2 teise lause mõttes.

Täiendavalt on Riigikohus märkinud lahendis nr 3-2-1-128-16, et lisaks käsunduslepingust tulenevatele kõrvalkohustustele, mis on kirjas lepingus endas või mõnes üldkohustuslikus õigusaktis, võivad olla kõrvalkohustusena ka kohustused, mis tulenevad tavast (sh lepingupoole kutsetavast) ja hea usu põhimõttest. (p 14).

Praegusel juhul nähtub, et tarbija on sõlminud kauplejaga lepingu millest tulenevalt on tarbija võtnud kohustuse, et "peab kinni kaupleja põhikirjast, juhatuse otsustest, ohutusnõuetest ja kehtestatud reeglitest." Seega saab komisjoni hinnangul lugeda tarbijale siduvaks ka Kaupleja kehtestatud reeglid ja eeskirjad. Seetõttu on põhjendatud lugeda siduvaks tarbijale Eesti Lennuspordi föderatsiooni langevarju eeskiri (edaspidi LVE), mille § 38 lg 5 mh nähtub, et "langevarjur-õpilane peab koolitusprogrammi esimesele langevarjuhüppele eelneva osa uuesti läbima ja eksami uuesti sooritama, kui ta ei ole sooritanud oma esimest langevarjuhüpet 2 kuu jooksul pärast viimast eksamit või kui tema viimasest langevarjuhüppest on möödunud rohkem kui 6 kuud." Lisaks tuleneb eelmainitud kohustus ka langevarjundustegevuse käsiraamatust.

Eesti langevarjunduseeskirja kohaselt tuleb langevarjuhüpet korraldades esitada hüppajal koolitajale kirjalik kinnitus oma tervisliku seisundi kohta (LVE § 8), hüppaja peab enne esimest hüpet omandama piisavad teadmised langevarjuhüppest ja varjuvarju kasutamisest ning sooritama varuvarjuprotseduuride harjutuse simulaatoril ja kirjaliku eksami algkoolituse teoorias käsitletud teemade kohta (LVE § 10), hüppeid tohib sooritada üksnes lubatud tuule kiiruse puhul (LVE § 32) ning korraldajal tuleb langevarjuõnnetuse korral täita mitmeid kohustusi (LVE § 41).

Komisjonile esitatud kirjavahetusest nähtub, et tarbija on samas ka ise kinnitanud, et ta ei olnud piisavalt tähelepanelik ning hoolas koolitusel, kus reeglistikke täiendavalt selgitati. Teisisõnu tarbija ei ole vajalikus mahus hoolsuskohustust täitnud. Tarbija võttis käsunduslepingu alusel konkreetse kohustuse läbida koolitus ning kinnitas, et peab kinni ka LVE-st. Kuna langevarjuhüpped on kõrgendatud kaitsekohustusega, siis oli ka tarbijal vajalik omapoolne kohustus täita st järgida vajalikke reegleid.

Komisjon märgib, et LVE § 2 lg 2 järgi on koolitus õppeprotsess, mille käigus õpilane või langevarjur omandab langevarjuhüpete ohutuks sooritamiseks vajalikke teadmisi ja oskusi. Kuna praegusel juhul on tegemist käsunduslepinguga, mille täitmine kätkeb ohtu käsundiandja elule ja tervisele, siis on VÕS § 2 lg-st 2 tulenevalt Kaupleja kui käsunditäitja üheks lepinguliseks kohustuseks VÕS § 100 mõttes ka lepinguline kaitsekohustus mitte kahjustada käsundit täites Tarbija vara, elu ja tervist.

Samuti on VÕS § 42 lg 3 p 1 järgi tarbijaga sõlmitud lepingus tühine tüüptingimus, millega välistatakse tingimuse kasutaja seadusest tulenev vastutus või piiratakse seda juhuks, kui põhjustatakse teise poole surm või kahjustatakse tema tervist või kui kahju tekitatakse tahtlikult või raske hooletuse tõttu. Seega ei saa langevarjuhüpeteenust pakkuv isik lepingu rikkumisest tulenevat vastutust kokkuleppel kehtivalt välistada ega seda ebamõistlikult piirata ning olukorras, kus teenust pakutakse tarbijale, ei saa teenuse pakkuja tüüptingimustes oma seadusest tulenevat vastutust üldse piirata juhuks, kui lepingut rikkudes põhjustatakse tarbija surm või kahjustatakse tema tervist.

Komisjon märgib, et Riigikohus on lahendis nr 3-2-1-48-15 toonud välja, et kuna langevarjuhüpete korraldamine kätkeb kõrgendatud ohtu inimese elule ja tervisele, saab langevarjuhüppe korraldajale esitada ka kõrgendatud nõudmisi ning eeldada, et langevarjuhüppe sooritajate elu ja tervise kaitsel lasub langevarjuhüppe korraldajal ulatuslik käibekohustus. Mh peab langevarjuhüppe korraldaja hoiatama langevarjuhüppe sooritajat võimalike ohtude eest ja selgitama, kuidas tuleb ohuolukorras käituda. Samuti peab langevarjuhüppe korraldaja õpetama, kuidas tuleb langevarjuhüppe sooritada, ning enne hüppe sooritamist tuleb kontrollida, kas isik on vajalikud teadmised ja oskused hüppe sooritamiseks

omandanud. Ka hüppe sooritamise ajal tuleb langevarjuhüppe korraldajal jälgida, et isik sooritaks hüppe õigesti. Seega on komisjoni hinnangul põhjendatud Kaupleja kehtestatud reeglid ning komisjoni hinnangul on piisavalt tõendust leidnud, et kaupleja on reeglitele (mh vaidlualusele 2 kuu jooksul hüppe sooritamise reeglile) piisavalt tähelepanu juhtinud. Tarbija on lisaks allkirjastanud lepingu, millest tulenevalt tarbija kohustub kinni pidama ka LVE-st ehk teisisõnu tarbija pidi olema tutvunud antud reeglistikuga.

Riigikohus on lahendis 3-2-1-180-12 märkinud, et VÕS § 631 järgi võib käsunduslepingu ülesütlemise aluseks olla lepingurikkumine, aga ka muu seadusest tuleneva kohustuse rikkumine või muu asjaolu, sh käsundiandja usalduse kaotus, mille tõttu ei saa oodata, et pooled täidavad lepingut edasi. Käsundiandja usalduse kaotuse võib mh põhjustada käsundisaajalt oodatava lojaalsuse puudumine või käsundiandja juhiste eiramine.

Kui käsundisaaja rikub oma lepingulisi kohustusi, sh kaitsekohustusi, saab käsundiandja nõuda VÕS § 101 lg 1 p 3 ja § 115 lg 1 järgi käsundisaajalt kohustuse rikkumisega tekitatud kahju hüvitamist. Sellise nõude rahuldamiseks tuleb kontrollida, kas käsundisaaja on lepingut rikkunud (VÕS § 100 ja § 115 lg 1) ja kas ta vastutab lepingu rikkumise eest (VÕS § 115 lg 1), st tuleb hinnata, kas rikkumine ei ole VÕS § 103 järgi vabandatud, kas käsundiandjale on tekkinud või tekib kahju (VÕS § 127 lg 1, § 128), kas kahju on hõlmatud rikutud lepingulise kohustuse kaitse-eesmärgiga (VÕS § 127 lg 2), kas kahju oli rikkumise võimaliku tagajärjena käsundisaajale lepingu sõlmimise ajal ettenähtav, v.a kui kahju tekitati tahtlikult või raske hooletuse tõttu (VÕS § 127 lg 3) ning kas rikkumise ja kahju vahel on põhjuslik seos (VÕS § 127 lg 4) (vt ka Riigikohtu 8. jaanuari 2013. a otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-173-12, p 15; 20. märtsi 2012. a otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-5-12, p 27). Komisjonile esitatud materjalidest nähtub, et tarbija ja kaupleja sõlmitud lepingu kohaselt, ei kuulu juba makstud summad tagastamisele. Seega puudub tarbijal ka õigus tema poolt tasutud summasid tagasi nõuda. Tarbija oli oma tegevusega põhjendanud juhiste eiramise, mille tõttu ei saa Kaupleja teenust osutada.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Mihkel Kivisalu
/allkirjastatud digitaalselt/